

Strålsäkerhetsmyndighetens författningssamling

ISSN: 2000-0987

SSMFS 2008:12

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om fysiskt skydd av kärntekniska anläggningar

Konsoliderad version med ändringar införda t.o.m.
SSMFS 2022:3 och SSMFS 2022:4

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om fysiskt skydd av kärntekniska anläggningar

SSMFS 2008:12

Konsoliderad version med ändringar införda t.o.m. SSMFS 2022:3.

Strålsäkerhetsmyndigheten föreskriver följande med stöd av 20 a och 21 §§ förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet.

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter gäller åtgärder som krävs för att dels skydda kärntekniska anläggningar mot obehörigt intrång, sabotage eller annan sådan påverkan som kan medföra radiologisk nödsituation, dels för att förhindra obehörig befattning med kärnämne eller kärnavfall. Föreskrifterna omfattar bestämmelser om tekniska, organisatoriska och administrativa åtgärder.

Föreskrifterna tillämpas på följande typer av kärntekniska anläggningar, för vilka tillstånd till kärnteknisk verksamhet är beslutade med stöd av 5 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet:

- kärnkraftsreaktor från det att reaktorn är permanent avstängd och allt kärnämne i form av använt kärnbränsle har avlägsnats från reaktorn,
- forsknings- eller materialprovningsreaktor,
- anläggning för slutlig förvaring av kärnämne eller kärnavfall som inte slutligt har förslutits,
- anläggning för hantering, bearbetning eller lagring av kärnämne,
- anläggning för hantering, bearbetning eller lagring av kärnavfall.

Föreskrifterna gäller dock inte för anläggningar för markdeponering av lågaktivt kärnavfall enligt 16 § förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet.

Grundläggande bestämmelser som rör fysiskt skydd finns i 4 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Ytterligare bestämmelser finns i Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning och i Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:1) om säkerhet i kärntekniska anläggningar.

2 § Ord och uttryck i dessa föreskrifter har samma betydelse som i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:1) om säkerhet i kärntekniska anläggningar och Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning.

I dessa föreskrifter avses med

<i>bevakat område:</i>	det område som omger en anläggning och avgränsas av ett områdesskydd,
<i>inre förvaringsutrymme:</i>	utrymme där kärnämne, som hänförs till kategori I enligt konventionen om fysiskt skydd av kärnämne ¹ , förvaras,
<i>kontrollerat tillträde:</i>	åtgärder som säkerställer att endast behöriga personer ges tillträde till ett utrymme,
<i>områdesskydd:</i>	skydd av bevakat område så att obehörigt intrång försvåras och fördröjs,
<i>registrerat tillträde:</i>	åtgärder som säkerställer att de personer som passerar in till ett utrymme registreras,
<i>skalskydd:</i>	skydd av skyddat område så att obehörigt intrång försvåras och fördröjs,
<i>skyddat område:</i>	de byggnader eller delar av byggnader som innehåller utrustning för anläggningens säkra drift eller i vilka kärnämne eller kärnavfall hanteras, bearbetas, lagras eller slutförvaras,
<i>övervakad överföring av larm:</i>	sådan funktion som tillförsäkrar att ett larm avges om ett fel uppstår som äventyrar överföringens funktionsduglighet.

Indelning av anläggningar i kategorier

3 § De anläggningar som omfattas av denna föreskrift har delats in i tre kategorier. Indelningen framgår av bilaga 1.

Skydd av och kontroll av tillträdet till anläggningen m.m.

4 § Vid en anläggning ska de åtgärder som framgår av bilaga 2 vidtas för att skydda anläggningen och kontrollera tillträdet till anläggningen.

Vid en anläggning ska det dessutom finnas planerade och förberedda åtgärder för att vid en förhöjd hotbild temporärt förstärka det fysiska skyddet.

Hantering, bearbetning, lagring eller slutförvar av kärnämne eller kärnavfall

5 § Kärnämne och kärnavfall ska hanteras, bearbetas, lagras eller slutförvaras inom skyddat område.

Med undantag av vad som sägs i första stycket får kärnämne, som enligt tabell 3.3 i bilaga 3 till Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning hänförs till kategori 2, 3 eller 4, i anslutning till mottagning eller i avvaktan på avsändning från en anläggning, temporärt lagras inom bevakat område under förutsättning att

1. kärnämnet är inneslutet i föreskrivna transportbehållare,
2. lagringen sker på en särskilt utsedd och tydligt avgränsad plats, och
3. åtgärder vidtas för att omedelbart detektera om någon olovligen uppehåller sig vid eller i omedelbar anslutning till transportbehållare och omedelbart verifiera orsak till larm.

Med undantag av vad som sägs i första stycket får låg- och medelaktivt kärnavfall, i avvaktan på behandling eller transport eller efter behandling eller transport, temporärt lagras inom bevakat område under förutsättning att

1. kärnavfallet i förekommande fall är inneslutet i föreskrivna transportbehållare,
2. lagringen sker på en särskilt utsedd och tydligt avgränsad plats, och
3. åtgärder vidtas för att omedelbart detektera om någon olovligen uppehåller sig vid eller i omedelbar anslutning till kärnavfallskolli eller transportbehållare och omedelbart verifiera orsak till larm.

Innan lagring enligt andra eller tredje stycket tillämpas ska en riskanalys göras. Riskanalysen ska dokumenteras.

Organisation och personal

Ansvarig för det fysiska skyddet

6 § Tillståndshavaren ska utse en person i ledande ställning att ansvara för övergripande frågor om fysiskt skydd. Personen ska i dessa frågor ha en fristående ställning i förhållande till de driftansvariga delarna av organisationen.

Säkerhetsprövning av personal

7 § Personer som anställs eller på annat sätt deltar i verksamheten vid en anläggning ska vara pålitliga och lämpliga från säkerhetssynpunkt. Tillståndshavaren ansvarar för att säkerhetsprövning av dessa personer genomförs.

Utän hinder av första stycket, där det t.ex. av tidsskäl är uppenbart orimligt att genomföra tillräcklig säkerhetsprövning, får i undantagsfall en person delta i verksamheten vid anläggningen förutsatt att åtgärder vidtas exempelvis i form av eskort eller annan motsvarande övervakning.

Bestämmelser om säkerhetsprövning finns i säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningen (2018:658).

Studiebesök

8 § Studiebesök inom anläggningen ska genomföras under kontrollerade former. Studiebesökare ska alltid eskorteras av särskilt utbildad personal.

Hantering av uppgifter om säkerhetsåtgärder

9 § Uppgifter av avgörande betydelse för anläggningens säkerhetsåtgärder får inte delges obehöriga. Vid anläggningen ska det finnas dokumenterade rutiner för hantering och förvaring av sådana uppgifter.

Lås och nycklar

10 § Låssystem som används ska ha en säkerhetsnivå som motsvarar det fysiska skyddet i övrigt för respektive område eller utrymme. Det ska finnas dokumenterade rutiner för säker hantering av låscylindrar och nycklar/nyckelkort. Nycklar/nyckelkort får endast tilldelas den personal som har behörighet att vistas inom berört utrymme.

Datoriserade system

11 § Datoriserade system av betydelse för anläggningens säkerhet inklusive det fysiska skyddet ska vara skyddade mot obehörig åtkomst och dataintrång.

Undantag

12 § Strålsäkerhetsmyndigheten får medge undantag från dessa föreskrifter om särskilda skäl föreligger och om det kan ske utan att syftet med föreskrifterna åsidosätts.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Kategorisering av anläggningar

Kategorisering av anläggningar enligt 3 § ska göras enligt nedan. Kategoriseringen av en anläggning för hantering, bearbetning och lagring av kärnämne, förutom de anläggningar som särskilt nämns nedan, ska avgöras av till vilken kategori som kärnämnet vid anläggningen hänförs enligt tabell 3.3 i bilaga 3 till Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning.

Anläggningskategorier

Kategori 1.

- centralt mellanlager för använt kärnbränsle, eller
- anläggning för hantering, bearbetning eller lagring av kärnämne som hänförs till kategori 1 enligt tabell 3.3 i bilaga 3 till Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning.

Kategori 2.

- anläggning för hantering, bearbetning eller lagring av använt kärnbränsle annan än centralt mellanlager enligt kategori 1 ovan,
- anläggning för slutlig förvaring av kärnämne eller högaktivt kärnavfall, som inte slutligt har förslutits,
- anläggning för tillverkning av kärnbränsle, eller
- anläggning för hantering, bearbetning eller lagring av kärnämne som hänförs till kategori 2 enligt tabell 3.3 i bilaga 3 till Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning.

Kategori 3.

- anläggning för hantering, bearbetning, lagring eller slutlig förvaring av låg- och medelaktivt kärnavfall,
- kärnkraftsreaktor eller forsknings- och materialprovningsreaktor som är slutligt avställd och från vilken allt kärnbränsle och kärnämne avlägsnats, eller
- anläggning för hantering, bearbetning eller lagring av kärnämne som hänförs till kategori 3 enligt tabell 3.3 i bilaga 3 till Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning.

Följande åtgärder ska vidtas vid de anläggningar som hänförs till kategori 1

Skydd av anläggningen

Bevakning av anläggningen

1.1 Tillståndshavaren ska se till att det vid en anläggning ständigt finns ansvarig arbetsledning och särskilt utbildad personal för bevakning (bevakningspersonal).

Det ska finnas bevakningspersonal i det antal som behövs för att följande uppgifter ska kunna utföras:

1. kontrollera behörigheten hos de personer som vistas inom anläggningen,
2. kontrollera att föremål som förtecknats enligt 1.14 punkten 3 inte tas in i anläggningen,
3. kontrollera att anordningar för fysiskt skydd fungerar,
4. verifiera larm,
5. försvåra, fördröja och om möjligt förhindra obehörigt intrång.

1.2 Bevakningspersonalen enligt 1.1 ska vid behov och med kort varsel kunna förstärkas med extra bevakningspersonal.

1.3 Bestämmelser om bevakning av skyddsobjekt finns i skyddslagen (2010:305) och skyddsförordningen (2010:523).

Bevakningscentral

1.4 Anläggningen ska vara ansluten till en bevakningscentral.

Bevakningscentralen ska vara utformad så att den motstår intrång eller annan yttre påverkan enligt de förutsättningar som framgår av den dimensionerande hotbild som Strålsäkerhetsmyndigheten bestämmer.

Obehörigt intrång i bevakningscentralen ska omedelbart kunna detekteras och verifieras. Tillträde till bevakningscentralen ska ske genom kontrollerat tillträde.

Bevakningscentralen ska vara försedd med överfallslarm med övervakad överföring av larm till anläggningens kontrollrum eller motsvarande och till polismyndighet.

1.5 Bevakningscentralen ska vara ständigt bemannad med särskilt utbildad personal samt utrustad och utformad så att följande funktioner oavbrutet kan upprätthållas:

1. övervakning av larm från bevakningsteknisk utrustning inkl. verifiering av larm,
2. loggning och dokumentation av händelser,
3. larmning av personal och berörda myndigheter i händelse av hot mot anläggningen,
4. upprätthållande av sådan intern och extern kommunikation som avses i 1.24,
5. handhavande av tillträdeskontrollsystem.

1.6 Bevakningscentralen och den bevakningstekniska utrustning som är ansluten till bevakningscentralen ska vara försedd med reservkraftförsörjning.

Bevakat område

1.7 En kärnteknisk anläggning ska omges av ett bevakat område och avgränsas av ett områdesskydd.

Områdesskyddet ska vara utformat så att obehörigt intrång försvåras och fördröjs. Obehörigt intrång i bevakat område ska omedelbart kunna detekteras. Orsaken till larm, samt var larmet utlösts, ska omedelbart kunna verifieras.

Samtliga passager in till bevakat område ska vara låsta och larmade. Tillträde till bevakat område ska ske genom kontrollerat tillträde.

Åtgärder ska vidtas för att förebygga att motorfordon kan forcera områdesskyddet.

1.8 Olovlig utförelse av kärnämne och kärnavfall från anläggningen ska så långt det är möjligt och rimligt kunna detekteras.

Skyddat område

1.9 Skyddat område ska vara beläget inom bevakat område. Gräns till skyddat område ska vara försett med ett skalskydd.

Skalskyddet utgörs av byggnadsdelar och larmanordningar, och ska vara utformat så att obehörigt intrång försvåras och fördröjs. Obehörigt intrång i skyddat område ska omedelbart kunna detekteras. Orsaken till larm, samt var larmet utlösts, ska omedelbart kunna verifieras.

1.10 Skyddat område ska där så är möjligt och rimligt vara indelat i sektioner. Tillträde till skyddat område ska ske genom kontrollerat och registrerat tillträde.

Inre förvaringsutrymme

1.11 Inre förvaringsutrymme ska vara beläget inom skyddat område och vara utformat så att obehörig befattning med det kärnämne som förvaras i utrymmet förhindras enligt de förutsättningar som framgår av den dimensionerande hotbild som Strålsäkerhetsmyndigheten bestämmer.

Åtgärder ska vidtas för att försvåra och fördröja obehörigt intrång i inre förvaringsutrymme. Obehörigt intrång i inre förvaringsutrymme ska omedelbart kunna detekteras. Orsaken till larm, samt var larmet utlösts, ska omedelbart kunna verifieras. Samtliga passager in till inre förvaringsutrymme ska vara låsta och larmade. Tillträde till inre förvaringsutrymme ska ske genom kontrollerat och registrerat tillträde.

Tillträde till anläggningen

Tillträde för personer

1.12 Tillståndshavaren ska besluta om vilka personer som ska vara behöriga att få tillträde till anläggningen. Godkänd säkerhetsprövning ska vara en förutsättning för att på egen hand få tillträde till anläggningen. I andra fall ska personen eskorteras av en särskilt utsedd person som är behörig att få tillträde till anläggningen.

Första stycket gäller inte för personer som enligt lag har befogenhet att bereda sig tillträde till anläggningen.

1.13 Personer som medges tillträde till anläggningen ska tilldelas en behörighetshandling som ska bäras synlig.

1.14 Tillståndshavaren ska se till att det finns dokumenterade rutiner för tillträde till anläggningen som minst omfattar:

1. förteckning över de personer som har rätt att medge tillträde till anläggningen
2. förteckning över de personer som medges tillträde
3. förteckning över föremål som inte får tas in i anläggningen utan särskilt tillstånd

1.15 Åtgärder ska vidtas för att förhindra att personer som ges tillträde till anläggningen medför föremål som förtecknats enligt 1.14 punkten 3.

Tillträde för fordon

1.16 Tillståndshavaren ska besluta om vilka fordon som ska ges tillträde till anläggningen. Tillträde för fordon till bevakat och skyddat område ska ske under kontrollerade former och endast fordon i tjänsteärende får medges tillträde.

Innan ett fordon ges tillträde till bevakat eller skyddat område ska det genom-sökas för att förhindra att föremål som förtecknats enligt 1.14 punkten 3 tas in i anläggningen.

Centralt kontrollrum

1.17 Anläggningens centrala kontrollrum ska vara beläget inom skyddat område. Åtgärder ska vidtas för att försvåra och fördröja obehörigt intrång i det centrala kontrollrummet. Obehörigt intrång i kontrollrummet ska omedelbart kunna detekteras och verifieras. Samtliga passager in till kontrollrummet ska vara låsta och larmade. Tillträde till kontrollrummet ska ske genom kontrollerat och registrerat tillträde.

1.18 Kontrollrummet ska vara utrustat med överfallslarm med övervakad överföring av larm till anläggningens bevakningscentral och till polis-myndighet. Vid utlöst överfallslarm ska händelser i kontrollrummet kunna observeras och följas från bevakningscentralen.

Sambandsutrustning

1.24 Vid anläggningen ska det finnas sambandsutrustning i tillräcklig omfattning som möjliggör kommunikation dels inom anläggningen, dels mellan anläggningen och polismyndighet eller andra berörda myndigheter. Sambandsutrustningen ska bestå av minst två av varandra oberoende och diversifierade sambandssystem som kontinuerligt medger tvåvägs röst-kommunikation såväl internt som externt. För larmöverföring, såväl internt som externt, ska det finnas minst två av varandra oberoende och diversifi-erade sambandssystem.

Följande åtgärder ska vidtas vid de anläggningar som hänförs till kategori 2

Skydd av anläggningen

Bevakning av anläggningen

2.1 Tillståndshavaren ska se till att det vid en anläggning ständigt finns ansvarig arbetsledning och särskilt utbildad personal för bevakning (bevakningspersonal).

Det ska finnas bevakningspersonal i det antal som behövs för att följande uppgifter ska kunna utföras:

1. kontrollera behörigheten hos de personer som vistas inom anläggningen
2. kontrollera att föremål som förtecknats enligt 2.13 punkten 3 inte tas in i anläggningen
3. kontrollera att anordningar för fysiskt skydd fungerar
4. verifiera larm
5. försvåra, fördröja och om möjligt förhindra obehörigt intrång

2.2 Bevakningspersonalen enligt 2.1 ska vid behov och med kort varsel kunna förstärkas med extra bevakningspersonal.

2.3 Bestämmelser om bevakning av skyddsobjekt finns i skyddslagen (2010:305) och skyddsförordningen (2010:523).

Bevakningscentral

2.4 Anläggningen ska vara ansluten till en bevakningscentral.

Åtgärder ska vidtas för att försvåra och fördröja obehörigt intrång i bevakningscentralen. Obehörigt intrång i bevakningscentralen ska omedelbart kunna detekteras och verifieras. Tillträde till bevakningscentralen ska ske genom kontrollerat tillträde.

Bevakningscentralen ska vara försedd med överfallslarm med övervakad överföring av larm till anläggningens kontrollrum eller motsvarande och till polismyndighet.

2.5 Bevakningscentralen ska vara ständigt bemannad med särskilt utbildad personal samt utrustad och utformad så att följande funktioner oavbrutet kan upprätthållas:

1. övervakning av larm från bevakningsteknisk utrustning inkl. verifiering av larm
2. loggning och dokumentation av händelser
3. larmning av personal och berörda myndigheter i händelse av hot mot anläggningen

4. upprätthållande av sådan intern och extern kommunikation som avses i 2.21
5. handhavande av tillträdeskontrollsystem

2.6 Bevakningscentralen och den bevakningstekniska utrustning som är ansluten till bevakningscentralen ska vara försedd med reservkraftförsörjning.

Bevakat område

2.7 En kärnteknisk anläggning ska omges av ett bevakat område och avgränsas av ett områdesskydd.

Områdesskyddet ska vara utformat så att obehörigt intrång försvåras och fördröjs. Obehörigt intrång i bevakat område ska omedelbart kunna detekteras. Orsaken till larm samt var larmet utlösts ska omedelbart kunna verifieras.

Samtliga passager in till bevakat område såsom grindar, kulvertar m.m. ska vara låsta och larmade. Tillträde till bevakat område ska ske genom kontrollerat tillträde.

Åtgärder ska vidtas för att förebygga att motorfordon kan forcera områdesskyddet.

2.8 Olovlig utförelse av kärnämne och kärnavfall från anläggningen ska så långt det är möjligt och rimligt kunna detekteras.

Skyddat område

2.9 Skyddat område ska vara beläget inom bevakat område. Gräns till skyddat område ska vara försett med ett skalskydd.

Skalskyddet utgörs av byggnadsdelar och larmanordningar och ska vara utformat så att obehörigt intrång försvåras och fördröjs. Obehörigt intrång i skyddat område ska omedelbart kunna detekteras.

2.10 Skyddat område ska där så är möjligt och rimligt vara indelat i sektioner. Tillträde till skyddat område ska ske genom kontrollerat och registrerat tillträde.

Tillträde till anläggningen

Tillträde för personer

2.11 Tillståndshavaren ska besluta om vilka personer som ska vara behöriga att få tillträde till anläggningen. Godkänd säkerhetsprövning ska vara en förutsättning för att på egen hand få tillträde till anläggningen. I andra fall ska personen eskorteras av en särskilt utsedd person som själv har tillträde till anläggningen.

Första stycket gäller inte med avseende på personer som enligt lag har befogenhet att bereda sig tillträde till anläggningen.

2.12 Personer som medges tillträde till anläggningen ska tilldelas en behörighetshandling som ska bäras synlig.

2.13 Tillståndshavaren ska se till att det finns dokumenterade rutiner för tillträde till anläggningen som minst omfattar:

1. förteckning över de personer som har rätt att medge tillträde till anläggningen
2. förteckning över de personer som medges tillträde
3. förteckning över föremål som inte får tas in i anläggningen utan särskilt tillstånd

2.14 Åtgärder ska vidtas för att förebygga att personer som ges tillträde till anläggningen medför föremål som förtecknats enligt 2.13 punkten 3.

Tillträde för fordon

2.15 Tillståndshavaren ska besluta om vilka fordon som ska ges tillträde till anläggningen. Tillträde för fordon till bevakat och skyddat område ska ske under kontrollerade former och endast fordon i tjänsteärende får medges tillträde.

Innan ett fordon ges tillträde till bevakat eller skyddat område ska åtgärder vidtas för att förebygga att föremål som förtecknats enligt 2.13 punkten 3 tas in i anläggningen.

Sambandsutrustning

2.21 Vid en anläggning ska det finnas sambandsutrustning i tillräcklig omfattning som möjliggör kommunikation dels inom anläggningen, dels mellan anläggningen och polismyndighet eller andra berörda myndigheter. Sambandsutrustningen ska bestå av minst två av varandra oberoende och diversifierade sambandssystem som kontinuerligt medger tvåvägs röstkommunikation såväl internt som externt. För larmöverföring, såväl internt som externt, ska det finnas minst två av varandra oberoende och diversifierade sambandssystem.

Följande åtgärder ska vidtas vid de anläggningar som hänförs till kategori 3

Skydd av anläggningen

Bevakning av anläggningen

3.1 Tillståndshavaren ska se till att anläggningen är föremål för bevakning. Bevakningen ska utföras av särskilt utbildad personal (bevakningspersonal).

Bevakningen ska syfta till att:

1. kontrollera behörigheten hos de personer som vistas inom anläggningen
2. kontrollera att anordningar för fysiskt skydd fungerar
3. verifiera larm,
4. försvåra, fördröja och om möjligt förhindra obehörigt intrång

3.2 Bevakningspersonalen enligt 3.1 ska vid behov och med kort varsel kunna förstärkas med extra bevakningspersonal.

Bevakningscentral

3.3 Anläggningen ska vara ansluten till en bevakningscentral.

3.4 Bevakningscentralen ska vara ständigt bemannad med särskilt utbildad personal samt utrustad och utformad så att följande funktioner oavbrutet kan upprätthållas:

1. övervakning av larm från bevakningsteknisk utrustning
2. loggning och dokumentation av händelser
3. larmning av personal och berörda myndigheter i händelse av hot mot anläggningen

Bevakat område

3.5 En kärnteknisk anläggning ska omges av ett bevakat område och avgränsas av ett områdesskydd. Områdesskyddet ska förebygga obehörigt intrång.

3.6 Olovlig utförelse av kärnämne och kärnavfall från anläggningen ska så långt det är möjligt och rimligt kunna detekteras.

Skyddat område

3.7 Skyddat område ska vara beläget inom bevakat område. Gräns till skyddat område ska förses med ett skalskydd.

Skalskyddet utgörs av byggnadsdelar och larmanordningar och ska vara utformat så att obehörigt intrång försvåras och fördröjs. Obehörigt intrång i skyddat område ska omedelbart kunna detekteras.

3.8 Tillträde till skyddat område ska ske genom kontrollerat tillträde.

Tillträde till anläggningen

Tillträde för personer

3.9 Tillståndshavaren ska besluta om vilka personer som ska vara behöriga att få tillträde till anläggningen. Godkänd säkerhetsprövning ska vara en förutsättning för att på egen hand få tillträde till anläggningen. I andra fall ska personen eskorteras av en särskilt utsedd person som själv har tillträde till anläggningen.

Första stycket gäller inte med avseende på personer som enligt lag har befogenhet att bereda sig tillträde till anläggningen.

3.10 Personer som medges tillträde till anläggningen ska tilldelas en behörighetshandling som ska bäras synlig.

3.11 Tillståndshavaren ska se till att det finns dokumenterade rutiner för tillträde till anläggningen som minst omfattar:

1. förteckning över de personer som har rätt att medge tillträde till anläggningen,
2. förteckning över de personer som medges tillträde.

Tillträde för fordon

3.12 Tillståndshavaren ska besluta om vilka fordon som ska ges tillträde till anläggningen. Tillträde för fordon till bevakat och skyddat område ska ske under kontrollerade former och endast fordon i tjänsteärende får medges tillträde.

Sambandsutrustning

3.13 Vid en anläggning ska det finnas sambandsutrustning i tillräcklig omfattning som möjliggör kommunikation dels inom anläggningen, dels mellan anläggningen och polismyndighet eller andra berörda myndigheter. Överföring av larm från anläggningen till bevakningscentralen ska ske med övervakad överföring.

Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna (SSMFS 2008:12) om fysiskt skydd av kärntekniska anläggningar

SSMFS 2008:12

Konsoliderad version med ändringar införda t.o.m. SSMFS 2022:4.

Strålsäkerhetsmyndigheten beslutar följande allmänna råd.

Till 1 §

Det primära syftet med de åtgärder som krävs för att skydda kärntekniska anläggningar mot antagonistiska handlingar, som kan medföra en radiologisk olycka, bör vara motsvarande vad som föreskrivs om barriärer och djupförsvär i 2 kap. 1 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:1) om säkerhet i kärntekniska anläggningar. Detta innebär att åtgärderna i första hand bör förebygga att antagonistiska handlingar leder till driftstörningar och haverier. Om detta ändå skulle inträffa bör utsläpp till omgivningen av radioaktiva ämnen kontrolleras genom de anordningar och förberedda åtgärder som etablerats för att begränsa och lindra konsekvenserna av en olycka. Sammanfattningsvis kan sägas att antagonistiska handlingar mot en kärnteknisk anläggning inte bör leda till allvarigare konsekvenser än vad fel i eller felaktig funktion hos utrustning, felaktigt handlande, händelser eller naturfenomen förväntas leda till.

Det bör observeras att föreskriften i tillämpliga delar även gäller under uppförande av en kärnteknisk anläggning. Tillståndshavaren förväntas redovisa utformningen av det fysiska skyddet under uppförandetiden i samband med att en preliminär säkerhetsredovisning lämnas till Strålsäkerhetsmyndigheten för godkännande, jfr 4 kap. 2 § andra stycket SSMFS 2008:1. Som exempel på åtgärder som kan komma ifråga kan nämnas säkerhetsprövning enligt 7 § och hantering av uppgifter om säkerhetsåtgärder enligt 9 §.

De internationella rekommendationer om fysiskt skydd¹ som publicerats av IAEA kan utgöra vägledning när det gäller åtgärder som behöver vidtas vid en anläggning för att förebygga och förhindra dels obehörig befattning med kärnämne dels sabotage eller annan sådan påverkan som kan leda till en radiologisk olycka. Den vägledning om fysiskt grundskydd som publicerats

¹ The Physical Protection of Nuclear Material and Nuclear Facilities, INFCIRC/225/. Senaste versionen är Rev. 5.

av Svenska Kraftnät² kan utgöra ytterligare vägledning när det gäller utformning av det fysiska skyddet vid en kärnteknisk anläggning.

Till 2 §

Begreppet ”skyddat område” används även i Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2018:1) om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning med en annan betydelse.

Till 3 §

Anläggningarna har delats in i tre kategorier utgående från en sammanvägd riskbedömning. Denna bedömning utgår från den dimensionerande hotbild som Strålsäkerhetsmyndigheten bestämmer, och baseras på:

- risken för att ett sabotage mot, eller skadegörelse på, anläggningen leder till en radiologisk olycka,
- risken för kärnvapenspridning i händelse av stöld av kärnämne från anläggningen,
- risken för att kärnämne eller kärnavfall från anläggningen används för direkt bestrålning, kontamination eller utspridning.

Till 3 §, bilaga 1

Punkt 2: Vid tillämpning av undantaget enligt sista stycket bör en dokumenterad analys göras. Av analysen bör det till exempel framgå att risken för utspridning till eller kontamination av omgivningen reducerats till en tillräckligt låg nivå.

Till 4 §

Syftet med de planerade och förberedda åtgärder som föreskrivs i andra stycket bör vara att med kort varsel kunna förstärka det fysiska skyddet vid förändringar i hotbilden mot anläggningen. Sådana förändringar kan vara av olika karaktär och bestå i såväl opreciserade hot, t.ex. som följd av händelser i omvärlden, som i mer direkta hot mot anläggningen. Tillståndshavaren bör så långt möjligt samverka med polismyndighet i planering och förberedelser av åtgärder. Planeringen av åtgärder kan göras i form av förbestämda nivåer.

Till 5 §

Som exempel på sådana situationer där lagring av kärnavfall enligt tredje stycket kan komma ifråga kan följande nämnas:

- skrymmande avfallskomponenter som p.g.a. sin aktivitetsmängd lagras utomhus i avvaktan på nedsmältning eller annan avfallsbehandling,
- göt som uppkommit vid nedsmältning, som med hänvisning till aktivitetsmängd lagras utomhus,
- brännbart avfall som inför förbränning lagras i låsta containrar som är uppställda utomhus.

Med särskilt utsedd och tydligt avgränsad plats avses en för ändamålet särskilt iordningställd och tydligt markerad plats där endast denna typ av kärnämne eller kärnavfall lagras. Den föreskrivna dokumenterade riskanalysen bör bl.a. ligga till grund för valet av platsen.

Till 6 §

Personens uppgift bör vara att kontrollera och följa upp tillämpningen av det fysiska skyddet vid anläggningen. Den person som utses, behöver ges en tillräckligt stark och fristående ställning i organisationen med befogenheter att rapportera direkt till anläggningens högsta chef.

Till 7 §

Säkerhetsprövningen syftar till att så långt möjligt säkerställa att de personer som utför uppgifter vid anläggningen är pålitliga och lämpliga från säkerhetssynpunkt. Säkerhetsprövningen bör grundas på följande:

- personlig kännedom om den prövade t.ex. genom intervjuer inför anställning,
- uppgifter som framgår av betyg, intyg och referenser,
- registerkontroll d.v.s. inhämtning av uppgifter från polisregister.

Säkerhetsprövningen bör fortlöpande följas upp t.ex. genom att chefer upprätthåller en god personkännedom om sina medarbetare.

Den vägledning som publicerats av Svenska Kraftnät³ kan utgöra stöd när det gäller genomförande av säkerhetsprövning.

För personer som inte är anställda av tillståndshavaren t.ex. inhyrd personal eller entreprenörspersonal bör det i avtal eller kontrakt framgå att säkerhetsprövning kommer att göras.

Säkerhetsskyddslagen och förordningen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för genomförandet av säkerhetsprövning samt i vilka fall den också kan innefatta registerkontroll.

Till 8 §

Med kontrollerade former avses i detta sammanhang att studiebesöket inte får äventyra säkerheten eller det fysiska skyddet vid anläggningen.

Innan studiebesök medges bör behovet av att genomföra studiebesök inom anläggningen noggrant prövas. Vidare bör alternativ, såsom användning av modern informationsteknik, noga övervägas.

³ Vägledning – Säkerhetsprövning. Den version som publicerades i december 1998.

Studiebesök bör endast ske i förberedda besökslingor. Besökslingorna bör alltid noga analyseras med avseende på risken för att anläggningens säkerhet kan påverkas och att syftet med det fysiska skyddet motverkas. Vid behov bör kompensatoriska åtgärder vidtas för att upprätthålla skydds- och säkerhetsnivån i samband med studiebesök. Vidare bör besökare omfattas av den säkerhetskontroll som tillämpas vid respektive anläggning för att förhindra att otillåtna föremål förs in i anläggningen. Se allmänt råd till 1.15 och 2.14.

Studiebesök i anläggningens kontrollrum eller bevakningscentral bör medges mycket restriktivt.

Besöksgrupper bör förutom en guide åtföljas av bevakningspersonal. Den personal som eskorterar studiebesökare, såväl guider som bevakningspersonal, bör ges lämplig utbildning och träning för att kunna hantera hot-situationer som kan uppstå under studiebesöket.

Förutsättningarna för och genomförandet av studiebesök vid anläggningen bör vara dokumenterade i en instruktion.

Till 9 §

Med uppgifter av avgörande betydelse för anläggningens säkerhetsåtgärder avses sådana uppgifter som i betydande grad kan vara till ledning för den som har antagonistiska syften t.ex. att orsaka en radiologisk olycka genom sabotage eller att stjäla kärnämne eller kärnavfall. Som exempel på sådana uppgifter, som normalt förekommer i anläggningens säkerhetsredovisning, kan nämnas detaljerade beskrivningar av anläggningens barriärer och säkerhetsfunktioner med ingående säkerhetssystem eller information om konstruktionsförutsättningar och utformning av det fysiska skyddet.

Sådana uppgifter bör endast delges de personer som behöver dem för fullgörande av sina arbetsuppgifter. Om inhyrd personal eller entreprenörsföretag anlitas bör möjligheten att teckna sekretessförbindelse övervägas. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt information om de åtgärder som ska vidtas då anläggningen är utsatt för hot eller angrepp.

Med uppgifter avses här såväl ritningar, kartor, fotografier som dokument som innehåller information om säkerhetsåtgärder. Det bör noteras att uppgifter oavsett på vilket medium de finns behöver skyddas mot obehörig åtkomst. Se även de allmänna råden till 11 § nedan.

Ytterligare bestämmelser om hantering av uppgifter som är av betydelse för rikets säkerhet eller för skyddet mot terrorism finns i säkerhetsskyddslagstiftningen.⁴

Till 10 §

Låssystemen till och inom bevakat område, skyddat område och inre förvaringsutrymme bör ha en säkerhetsnivå som motsvarar det fysiska skyddet i övrigt. Nycklar/nyckelkort bör lämnas ut mot kvitto och register bör föras över utlämnade nycklar/nyckelkort.

Vidare bör rutiner finnas för rapportering och vid behov utbyte av lås vid förlust av nycklar/nyckelkort och återlämning och spärrning av nycklar/nyckelkort då personer slutar sin anställning eller sitt uppdrag.

Till 11 §

Med datoriserade system av betydelse för anläggningens säkerhet avses t.ex. processdatorer eller blockdatorer. Vidare avses system såsom tillträdeskontrollsystem, larmdatorsystem m.m. vars funktioner är väsentliga för upprätthållandet av det fysiska skyddet av anläggningen.

Åtgärder bör vidtas dels för att skydda anslutna terminaler/datorer från obehörig åtkomst t.ex. genom att begränsa tillträdet till lokaler där dessa finns placerade dels, för att skydda systemen från dataintrång t.ex. med brandväggar eller fysisk separation från administrativa datanät.

Till bilaga 2***Till 1.1***

Om det vid en anläggningsplats finns flera kärntekniska anläggningar kan bevakningen vara organiserad så att såväl ansvarig arbetsledning som bevakningspersonalen har hela anläggningsplatsen som sitt arbetsområde.

Tillståndshavaren bör genomföra en bemanningsanalys för att komma fram till hur mycket bevakningspersonal som behövs vid anläggningen. Om bevakningspersonalen har flera ansvarsområden, även t.ex. brandbekämpning, bör särskild uppmärksamhet ägnas åt detta i bemanningsanalysen för att säkerställa att tillräcklig prioritet ges åt bevakningsuppgifterna i händelse t.ex. samtidigt obehörigt intrång och brand.

Det bör noteras att kontroll av anordningar för fysiskt skydd inte behöver utföras av bevakningspersonal utan även kan utföras av annan personal t.ex. service- och underhållspersonal. Om bevakningspersonalen ges denna uppgift måste tillståndshavaren ta hänsyn till detta i bemanningsanalysen.

Med särskilt utbildad personal avses att bevakningspersonalen har genomgått av Rikspolisstyrelsen föreskriven fullständig väktargrundkurs för väktare i auktoriserat bevakningsföretag eller om anläggningen är skyddsobjekt – skyddsvaktsutbildning. Dessutom bör utbildningen omfatta en särskild objektsanpassad utbildning vid den anläggning som bevakningsuppgiften avser.

Tillståndshavaren bör ha rutiner som säkerställer att såväl egen som inhyrd bevakningspersonal innehar tillräcklig kompetens och nödvändiga godkännanden.

Till 1.2

Exempel på tillfällen när detta kan bli aktuellt är om den bevakningstekniska utrustningen upphör att fungera och tillfälligt behöver ersättas med personell bevakning eller vid en hotsituation där behov av ytterligare bevakningspersonal snabbt uppstår.

Till 1.3

Vissa av de kärntekniska anläggningarna utgör skyddsobjekt efter beslut av länsstyrelse. Upplysningen syftar till att uppmärksamma berörda tillståndshavare på de särskilda bestämmelser om bl.a. bevakning samt skyddsvakter och deras befogenheter som gäller vid skyddsobjekt.

Till 1.4

Bevakningscentralen bör vara placerad inom skyddat område eller ha motsvarande skydd.

För att säkerställa detektion och verifiering av obehörigt intrång bör endast en in- och utgång till bevakningscentralen användas. Nödutrymningsvägar bör vara låsta och endast kunna öppnas inifrån bevakningscentralen. Ingången till bevakningscentralen bör ha två låsta dörrar i serie så att en ingångssluss bildas. Ingångsslussen bör vara utformad så att tillträdet kan kontrolleras av operatören inne i bevakningscentralen.

För att säkerställa att obehöriga inte får tillträde till bevakningscentralen bör personalen i bevakningscentralen, t.ex. med tv-kamera, kunna övervaka den yttre ingångsdörren och utrymmet närmast denna.

Syftet med övervakad överföring av larm är att omedelbart få kännedom om att sambandet inte längre fungerar, t.ex. på grund av ett tekniskt fel eller ett sabotage.

Till 1.5

Målsättningen bör vara att kunna upprätthålla de angivna funktionerna från den ordinarie bevakningscentralen. För att säkerställa oavbruten funktion hos bevakningscentralen bör skyddet utformas så att personalen i bevakningscentralen kan utföra sina uppgifter vid såväl normala driftförhållanden som t.ex. vid en brand, radiologisk olycka eller en annan allvarlig hotsituation såsom ett väpnat angrepp. Exempelvis bör åtgärder vidtas så att personalen alltid har tillgång till frisk andningsluft. Alternativt kan en reservbevakningscentral anordnas för att säkerställa en oavbruten funktion.

Till 1.6

För att föreskrivna funktioner ska kunna upprätthållas oavbrutet i bevakningscentralen innebär kravet på reservkraftförsörjning i praktiken krav på avbrottsfri kraft. För att tillförsäkra hög tillgänglighet för bevakningsteknisk utrustning, såsom larmdetektorer, belysning och kameror, bör även denna förses med reservkraftförsörjning.

Till 1.7

Utformningen av områdesskyddet bör vägas samman med den personella bevakningen vid anläggningen. Långa insatstider vid larm bör t.ex. kompenseras av bättre fysiska barriärer. Ett robust och väl balanserat skydd bör eftersträvas t.ex. bör passager in till bevakat område genom grindar, kulvertar, kylvattenintag och -utsläpp m.m. hålla samma skyddsnivå som områdesskyddet i övrigt.

För att motsvara de krav som ställs på områdesskyddet bör det bevakade området vara omgärdat av dubbla stängsel med en fri zon av minst 6 meter mellan och på vardera sidan av de båda stängslen.

För att försvåra och fördröja obehörigt intrång bör stängsel vara tillräckligt höga och stabila samt förses med taggtråd i ovankant. Vidare bör antalet in- och utgångar nogga övervägas och begränsas till ett minimum.

Larmdetektorer av minst två olika typer bör användas för att dels uppnå så hög detektionssannolikhet som möjligt dels reducera antalet oönskade larm.

För undvikande av fellarm/oönskade larm bör larmdetektorer vara placerade i den fria zonen mellan stängslen. Vidare bör rutiner finnas för att fortlöpande analysera larmfrekvenser och vid behov vidta åtgärder för att minimera fellarm/oönskade larm.

Med motorfordon avses här normalt förekommande personbilar och lastfordon.

Till 1.8

För att fastställa detektionsgränser vid respektive anläggning bör en riskanalys genomföras av tillståndshavaren. Utrustning för att detektera kärnämne eller kärnavfall kan placeras antingen vid personalutgång och fordonsutfart eller i anslutning till de utrymmen där kärnämne eller kärnavfall hanteras, bearbetas eller lagras.

Till 1.9

Ett robust och väl balanserat skalskydd bör eftersträvas t.ex. bör väggar, golv, tak, fönster, dörrar, karmar, luckor, låsanordningar m.m. in till skyddat

område ha tillräcklig hållfasthet mot obehörigt intrång samt vara låsta och larmade. I förekommande fall gäller även detta kylvattenintag och -utsläpp.

Till 1.10

Syftet med sektionering är att underlätta bevakning och tillträdeskontroll vid olika driftlägen så att personal endast ges tillträde till de delar av anläggningen som behövs för att utföra arbetsuppgifter. Tillståndshavaren bör fastställa hur sektioneringen ska vara utformad vid olika driftlägen såväl vid normal drift som under revisionsavställning. I vissa fall är det inte praktiskt möjligt eller ändamålsenligt att dela in det skyddade området i sektioner.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att utformningen av skalskyddet inte på ett negativt sätt påverkar säkerheten vid anläggningen i övrigt.

Till 1.11

Det kärnämne som avses utgörs i huvudsak av separerat plutonium eller höganrikat uran som ur icke-spridningssynpunkt är det mest stöldbegärliga och därför måste förvaras i utrymmen som är robust konstruerade och väl skyddade.

Till 1.12

Syftet med tillträdesskyddet är att en person endast ska medges tillträde till de delar av anläggningen som behövs för att han eller hon ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. De kategorier av personer som kan komma i fråga är följande:

- personer som utför arbetsuppgifter i anläggningen,
- besökare i tjänsteärende.

Förutom dessa kategorier kan även studiebesökare medges tillträde, enligt 8 §.

Till 1.14

Rutiner för tillträde till anläggningen bör vara dokumenterade i en instruktion. Antalet personer som har rätt att medge tillträde till anläggningen bör vara begränsat och förteckningen över dessa bör hållas aktuell. Förteckningen över de personer som medges tillträde till anläggningen bör innehålla uppgift om till vilka delar av anläggningen de givits tillträde. Förteckningen bör sparas i minst ett år.

Som exempel på föremål som inte bör få tas in i anläggningen utan särskilt tillstånd, kan nämnas kameror, vapen samt explosiva, giftiga och brandfarliga varor.

Till 1.15

För att kontrollera att otillåtna föremål inte tas in i anläggningen (säkerhetskontroll) bör tekniska hjälpmedel som t.ex. metalldetektorer och bagageröntgenutrustning rutinmässigt användas. Möjlighet till detektion av sprängämne bör också finnas och användningen bör vara baserad på en riskanalys. Säkerhetskontrollen bör organiseras så att kontrollåtgärderna tillämpas på alla de personer som medges tillträde till anläggningen d.v.s. såväl anställda, entreprenörspersonal som tillfälliga besökare oavsett om de anländer till fots eller i fordon.

Till 1.16

Behovet av att tillåta fordonstrafik inom bevakat område bör noggrant övervägas och eventuella tillstånd bör vara föremål för återkommande prövning. Tillträde för fordon till skyddat område bör noga övervägas i varje enskilt fall och tillstånd bör krävas i varje enskilt fall och endast medges om andra alternativ saknas. Innan ett fordon ges tillträde till skyddat område bör det noggrant genomsökas t.ex. med avseende på vapen och sprängämne.

Genomsökning av fordon bör göras på en för ändamålet särskilt anordnad plats som medger att genomsökningen kan genomföras innan fordonet ges tillträde till bevakat eller skyddat område. En sådan fordonskontrollplats kan lämpligen utformas med en slussfunktion som säkerställer att fordonet inte kan köras vidare innan genomsökningen slutförts.

För att begränsa behovet av tillträde för externa fordon som medför gods till anläggningen kan en godsmottagningsterminal i anslutning till bevakat område upprättas. Efter lossning och nödvändig undersökning av godset kan det sedan transporteras vidare inom anläggningen med anläggningens egna fordon.

Tillståndshavarna bör se över hur personalparkeringar är lokaliserade och reglerna för fordonstrafik på de områden som ligger i anslutning till bevakat och skyddat område.

Till 1.17

För att säkerställa detektion och verifiering av obehörigt intrång bör endast en in- och utgång till kontrollrummet användas. Nödutrymningsvägar bör vara låsta och endast kunna öppnas inifrån kontrollrummet.

För att obehöriga inte ska ges tillträde till kontrollrummet bör personalen i kontrollrummet, t.ex. med tv-kamera, kunna övervaka den yttre ingångsdörren, nödutrymningsvägar och utrymmena närmast dessa.

Till 1.24

Det interna sambandet syftar till att vid ett hot, obehörigt intrång eller sabotage möjliggöra kommunikation mellan bevakningscentralen och befattningshavare såsom bevakningspersonal, driftledning, vakthavande ingenjör (VHI) eller motsvarande, kontrollrumspersonal, samt den kommunikation som kan behövas för att bringa och bibehålla anläggningen i säkert läge.

Det externa sambandet syftar till att vid ett hot, obehörigt intrång eller sabotage möjliggöra kommunikation mellan bevakningscentralen och myndigheter såsom polismyndighet, räddningstjänst eller länsstyrelse. Vid en allvarlig hotsituation är det mycket viktigt att sambandsutrustningen har hög tillförlitlighet och tillgänglighet så att t.ex. ett överfallslarm omedelbart når polismyndigheten.

För att kontinuerligt kunna upprätthålla den föreskrivna kommunikationen förutsätts sambandsutrustningen vara försedd med reservkraftförsörjning.

Till 2.1

Om det vid en anläggningsplats finns flera kärntekniska anläggningar kan bevakningen vara organiserad så att såväl ansvarig arbetsledning som bevakningspersonalen har hela anläggningsplatsen som sitt arbetsområde.

Tillståndshavaren bör genomföra en bemanningsanalys för att komma fram till hur mycket bevakningspersonal som behövs vid anläggningen. Om bevakningspersonalen har flera ansvarsområden t.ex. brandbekämpning bör särskild uppmärksamhet ägnas åt detta i bemanningsanalysen för att säkerställa att tillräcklig prioritet ges åt bevakningsuppgifterna i händelse av t.ex. samtidigt obehörigt intrång och brand.

Med särskilt utbildad personal avses att bevakningspersonalen har genomgått av Rikspolisstyrelsen föreskriven fullständig vaktgrundkurs för vaktare i auktoriserat bevakningsföretag eller om anläggningen är skyddsobjekt – skyddsvaktsutbildning. Dessutom ska utbildningen omfatta en särskild objektsanpassad utbildning vid den anläggning som bevakningsuppdraget avser.

Tillståndshavaren bör ha rutiner som säkerställer att såväl egen som inhyrd bevakningspersonal innehar tillräcklig kompetens och nödvändiga godkännanden.

Till 2.2

Exempel på tillfällen när detta kan bli aktuellt är om den bevakningstekniska utrustningen upphör att fungera och tillfälligt behöver ersättas med personell bevakning eller vid en hotsituation där behov av ytterligare bevakningspersonal snabbt uppstår.

Till 2.3

Vissa av de kärntekniska anläggningarna utgör skyddsobjekt efter beslut av länsstyrelse. Upplysningen syftar till att uppmärksamma berörda tillståndshavare på de särskilda bestämmelser om bl.a. bevakning samt skyddsvakter och deras befogenheter som gäller vid skyddsobjekt.

Till 2.4

Bevakningscentralen bör vara placerad inom skyddat område eller ha motsvarande skydd.

För att säkerställa detektion och verifiering av obehörigt intrång bör endast en in- och utgång till bevakningscentralen användas. Nödutrymningsvägar bör vara låsta och endast kunna öppnas inifrån bevakningscentralen. Ingången till bevakningscentralen bör ha två låsta dörrar i serie så att en ingångssluss bildas. Ingångsslussen bör vara utformad så att tillträdet kan kontrolleras av operatören inne i bevakningscentralen.

För att säkerställa att obehöriga inte får tillträde till bevakningscentralen bör personalen i bevakningscentralen, t.ex. med tv-kamera, även kunna övervaka den yttre ingångsdörren och utrymmet närmast denna.

Syftet med en övervakad överföring av larm är att omedelbart få kännedom om att sambandet inte längre fungerar t.ex. på grund av ett tekniskt fel eller ett sabotage.

Till 2.5

Målsättningen bör vara att kunna upprätthålla de angivna funktionerna från den ordinarie bevakningscentralen. För att säkerställa oavbruten funktion hos bevakningscentralen bör skyddet utformas så att personalen i bevakningscentralen kan utföra sina uppgifter vid såväl normala driftförhållanden som t.ex. vid en brand, radiologisk olycka eller en annan allvarlig hotsituation såsom ett väpnat angrepp. Exempelvis bör åtgärder vidtas så att personalen alltid har tillgång till frisk andningsluft.

Alternativt kan en reservbevakningscentral anordnas för att säkerställa en oavbruten funktion.

Till 2.6

För att föreskrivna funktioner ska kunna upprätthållas oavbrutet i bevakningscentralen innebär kravet på reservkraftförsörjning i praktiken krav på avbrottsfri kraft. För att tillförsäkra hög tillgänglighet för bevakningsteknisk utrustning, såsom larmdetektorer, belysning och kameror bör även denna förses med reservkraftförsörjning.

Till 2.7

Utformningen av områdesskyddet bör vägas samman med den personella bevakningen vid anläggningen. Långa insatstider vid larm bör t.ex. kompenseras av bättre fysiska barriärer. Ett robust och väl balanserat skydd bör eftersträvas t.ex. måste passager in till bevakat område genom grindar, kulvertar, kylvattenintag och -utsläpp m.m. hålla samma skyddsnivå som områdesskyddet i övrigt.

För att motsvara de krav som ställs på områdesskyddet bör det bevakade området vara omgärdat av dubbla stängsel med en fri zon av minst 6 meter mellan och på vardera sidan av de båda stängslen.

För att försvåra och fördröja obehörigt intrång bör stängsel vara tillräckligt höga och stabila samt förses med taggtråd i ovankant. Vidare bör antalet in- och utgångar nogga övervägas och begränsas till ett minimum.

För undvikande av fellarm/oönskade larm bör larmdetektorer vara placerade i den fria zonen mellan stängslen. Vidare bör rutiner finnas för att fortlöpande analysera larmfrekvenser och vid behov vidta åtgärder för att minimera fellarm/oönskade larm.

Med motorfordon avses här normalt förekommande personbilar och lastfordon.

Till 2.8

För att fastställa detektionsgränser vid respektive anläggning bör en riskanalys genomföras av tillståndshavaren. Utrustning för att detektera kärnämne eller kärnavfall kan placeras antingen vid personalutgång och fordonsutfart eller i anslutning till de utrymmen där kärnämne eller kärnavfall hanteras, bearbetas eller lagras.

Till 2.9

Ett robust och väl balanserat skalskydd bör eftersträvas t.ex. bör väggar, golv, tak, fönster, dörrar, karmar, luckor, låsanordningar m.m. in till skyddat område ha tillräcklig hållfasthet mot obehörigt intrång samt vara låsta och larmade. I förekommande fall gäller även detta kylvattenintag och utsläpp.

Till 2.10

Syftet med sektioneringen är att underlätta bevakning och tillträdeskontroll vid olika driftlägen så att personal endast ges tillträde till de delar av anläggningen som behövs för att utföra arbetsuppgifter. Tillståndshavaren bör fastställa hur sektioneringen ska vara utformad vid olika driftlägen såväl vid normal drift som under planerad avställning. I vissa fall är det inte praktiskt möjligt eller ändamålsenligt att dela in det skyddade området i sektioner.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att utformningen av skalskyddet inte på ett negativt sätt påverkar säkerheten vid anläggningen i övrigt.

Till 2.11

Syftet med tillträdesskyddet bör vara att en person endast ska medges tillträde till de delar av anläggningen som behövs för att han eller hon ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. De kategorier av personer som kan komma i fråga är följande:

- personer som utför arbetsuppgifter i anläggningen,
- besökare i tjänsteärende.

Förutom dessa kategorier kan även studiebesökare medges tillträde, enligt 8 §.

Till 2.13

Rutiner för tillträde till anläggningen bör vara dokumenterade i en instruktion. Antalet personer som har rätt att medge tillträde till anläggningen bör vara begränsat och förteckningen över dessa bör hållas aktuell. Förteckningen över de personer som medges tillträde till anläggningen bör innehålla uppgift om till vilka delar av anläggningen de givits tillträde. Förteckningen bör sparas i minst ett år.

Som exempel på sådana föremål som inte bör få tas in i anläggningen, utan särskilt tillstånd, kan nämnas kameror, vapen samt explosiva, giftiga och brandfarliga varor.

Till 2.14

För att kontrollera att otillåtna föremål inte tas in i anläggningen (säkerhetskontroll) bör tekniska hjälpmedel som t.ex. metalldetektor, bagageröntgenutrustning och sprängämnesdetektor finnas tillgängliga. Utformningen och omfattningen av säkerhetskontrollen bör vara baserad på en analys. Beroende på hotsituationen kan t.ex. omfattningen av kontrollerna variera över tiden. Säkerhetskontrollen bör organiseras så att kontrollåtgärderna vid behov kan tillämpas på alla personer som medges tillträde till anläggningen d.v.s. såväl anställda, entreprenörspersonal som tillfälliga besökare oavsett om de anländer till fots eller i fordon.

Till 2.15

Behovet av att tillåta fordonstrafik inom bevakat område bör noggrant övervägas och eventuella tillstånd bör vara föremål för återkommande prövning. Tillträde för fordon till skyddat område bör noga övervägas i varje enskilt fall och tillstånd bör krävas i varje enskilt fall och endast medges om andraalternativ saknas. Innan ett fordon ges tillträde till skyddat område bör det noggrant genomsökas t.ex. med avseende på vapen och sprängämne.

Utformningen och omfattningen av de åtgärder som behöver vidtas för att förebygga att otillåtna föremål tas in i anläggningen med fordon bör baseras på en analys. Se allmänt råd till 2.14.

Genomsökning av fordon bör göras på en för ändamålet särskilt anordnad plats som medger att genomsökningen kan genomföras innan fordonet ges tillträde till bevakat eller skyddat område. En sådan fordonskontrollplats kan lämpligen utformas med en slussfunktion som säkerställer att fordonet inte kan köras vidare innan genomsökningen slutförts.

För att begränsa behovet av tillträde för externa fordon som medför gods till anläggningen kan en godsmottagningsterminal i anslutning till bevakat område upprättas. Efter lossning och nödvändig undersökning av godset kan det sedan transporteras vidare inom anläggningen med anläggningens egna fordon.

Tillståndshavarna bör se över hur personalparkeringar är lokaliserade och reglerna för fordonstrafik på de områden som ligger i anslutning till bevakat och skyddat område.

Till 2.21

Det interna sambandet syftar till att vid ett hot, obehörigt intrång eller sabotage möjliggöra kommunikation mellan bevakningscentralen och befattningshavare såsom bevakningspersonal, driftledning, vakthavande ingenjör (VHI) eller motsvarande, kontrollrumspersonal samt den kommunikation som kan behövas för att bringa och bibehålla anläggningen i säkert läge.

Det externa sambandet syftar till att vid ett hot, obehörigt intrång eller sabotage möjliggöra kommunikation mellan bevakningscentralen och myndigheter såsom polismyndighet, räddningstjänst eller länsstyrelse. Vid en allvarlig hotsituation är det mycket viktigt att sambandsutrustningen har hög tillförlitlighet och tillgänglighet så att t.ex. ett överfallslarm omedelbart når polismyndigheten. För att kontinuerligt kunna upprätthålla den föreskrivna kommunikationen förutsätts sambandsutrustningen vara försedd med reservkraftförsörjning.

Till 3.1

Bevakningen kan utföras antingen med egen eller med inhyrd bevakningspersonal och genomföras i form av stationär eller återkommande ronderande bevakning. Utformningen och omfattningen av bevakningen bör baseras på en analys.

Med särskilt utbildad personal avses att bevakningspersonalen har genomgått av Rikspolisstyrelsen föreskriven fullständig vaktargrundkurs för

väktare i auktoriserat bevakningsföretag eller om anläggningen är skyddsobjekt – skyddsvaktsutbildning. Dessutom ska utbildningen omfatta en särskild objektsanpassad utbildning vid den anläggning som bevakningsuppdraget avser.

Tillståndshavaren bör ha rutiner som säkerställer att såväl egen som inhyrd bevakningspersonal innehar tillräcklig kompetens och nödvändiga godkännanden.

Till 3.2

Exempel på tillfällen när detta kan bli aktuellt är om den bevakningstekniska utrustningen upphör att fungera och tillfälligt behöver ersättas med personell bevakning eller vid en hotsituation där behov av ytterligare bevakningspersonal snabbt uppstår.

Till 3.3

Detta kan uppnås genom att det vid anläggningsplatsen finns en bevakningscentral dit andra kärntekniska anläggningar är anslutna eller genom avtal med ett bevakningsföretag som disponerar en bevakningscentral.

Till 3.5

För att förebygga obehörigt intrång kan bevakat område vara omgärdat av ett stängsel som är tillräckligt högt och stabilt samt försedd med taggråd i ovankant. Om anläggningen är inrymd i en byggnad med annan icke kärnteknisk verksamhet, t.ex. en institution på en högskola kan områdesskyddet utgöras av omslutande byggnadsdelar såsom väggar, dörrar m.m.

Till 3.6

För att fastställa detektionsgränser vid respektive anläggning bör en riskanalys genomföras av tillståndshavaren. Utrustning för att detektera kärnämne eller kärnavfall kan placeras antingen vid personalutgång och fordonsutfart eller i anslutning till de utrymmen där kärnämne eller kärnavfall hanteras, bearbetas eller lagras.

Till 3.7

Ett robust och väl balanserat skalskydd bör eftersträvas t.ex. bör väggar, golv, tak, fönster, dörrar, karmar, luckor, låsanordningar m.m. in till skyddat område ha tillräcklig hållfasthet mot obehörigt intrång samt vara låsta och larmade.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att utformningen av skalskyddet inte på ett negativt sätt påverkar säkerheten vid anläggningen i övrigt.

Till 3.9

Syftet med tillträdesskyddet bör vara att en person endast ska medges tillträde till de delar av anläggningen som behövs för att han eller hon ska kunna utföra sina arbetsuppgifter. De kategorier av personer som kan komma i fråga är följande:

- personer som utför arbetsuppgifter i anläggningen,
- besökare i tjänsteärende.

Förutom dessa kategorier kan även studiebesökare medges tillträde, enligt 8 §.

Till 3.11

Rutiner för tillträde till anläggningen bör vara dokumenterade i en instruktion. Antalet personer som har rätt att medge tillträde till anläggningen bör vara begränsat och förteckningen över dessa bör hållas aktuell. Förteckningen över de personer som medges tillträde till anläggningen bör innehålla uppgift om till vilka delar av anläggningen de givits tillträde. Förteckningen bör sparas i minst ett år.

Till 3.12

Behovet av att tillåta fordonstrafik inom bevakat område bör noggrant övervägas och eventuella tillstånd bör vara föremål för återkommande prövning. Tillträde för fordon till skyddat område bör noga övervägas i varje enskilt fall och tillstånd bör krävas i varje enskilt fall och endast medges om andra alternativ saknas.

För att begränsa behovet av tillträde för externa fordon som medför gods till anläggningen kan en godsmottagningsterminal i anslutning till bevakat område upprättas. Efter lossning och nödvändig undersökning av godset kan det sedan transporteras vidare inom anläggningen med anläggningens egna fordon.

Till 3.13

Det interna sambandet syftar till att vid ett hot, obehörigt intrång eller sabotage möjliggöra kommunikation mellan bevakningscentralen och befattningshavare såsom bevakningspersonal, driftledning, vakthavande ingenjör (VHI) eller motsvarande, kontrollrumspersonal samt den kommunikation som kan behövas för att bringa och bibehålla anläggningen i säkert läge.

Det externa sambandet syftar till att vid ett hot, obehörigt intrång eller sabotage möjliggöra kommunikation mellan bevakningscentralen och myndigheter såsom polismyndighet, räddningstjänst eller länsstyrelse. Vid en allvarlig hotsituation är det mycket viktigt att sambandsutrustningen har hög tillförlitlighet och tillgänglighet så att t.ex. ett överfallslarm omedelbart når polismyndigheten.

Syftet med en övervakad överföring av larm är att omedelbart få kännedom om att sambandet inte längre fungerar t.ex. på grund av ett tekniskt fel eller ett sabotage.

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm

Tel: +46 8 799 40 00

E-post: registrator@ssm.se

Webb: ssm.se